

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/11943,Zakonczenie-sledztwa-w-sprawie-zabojstwa-Prezydenta-m-st-Warszawy-Stefana-Starzy.html>
25.04.2024, 18:51

Strona znajduje się w archiwum.

Zakończenie śledztwa w sprawie zabójstwa Prezydenta m. st. Warszawy Stefana Starzyńskiego

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie w dniu 8 września 2014 r. zakończył śledztwo w sprawie zabójstwa Prezydenta m. st. Warszawy Stefana Starzyńskiego.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy ustalono, że Prezydent m.st. Warszawy Stefan Starzyński został aresztowany w gmachu Ratusza w Warszawie przez funkcjonariuszy Gestapo w dniu 27 października 1939 r. Osadzono go początkowo w więzieniu przy ulicy Daniłowiczowskiej w Warszawie, a następnie przewieziono do więzienia na Pawiaku. W więzieniu przy ul. Dzielnej Prezydent Stefan Starzyński przebywał do dnia 22 albo 23 grudnia 1939 r., kiedy to wywieziono go w nieznanym kierunku.

W toku śledztwa poddano weryfikacji kilkanaście hipotez dotyczących dalszych losów Stefana Starzyńskiego po jego wywiezieniu z Pawiaka i okoliczności jego śmierci. W tym celu przesłuchano świadków w Polsce i poza jej granicami (RFN, USA, Francja) oraz przeprowadzono liczne dowody z dokumentów. Kwerendy archiwalne zostały przeprowadzone zarówno w instytucjach polskich (Archiwum m. st. Warszawy, Archiwum

Akt Nowych, Archiwum Państwowe w Łodzi, BUiAD IPN, Muzeum Więzienia Pawiak, Muzeum Historyczne m.st. Warszawy, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Archiwum Ministerstwa Obrony Narodowej, Centralne Archiwum Wojskowe, Centralna Biblioteka Wojskowa, Biblioteka Narodowa, Polski Czerwony Krzyż, Archiwum Polskiego Radia, Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Telewizja Polska S.A.), jak i zagranicznych (Międzynarodowa Służba Poszukiwawcza w Bad Arolsen, Centrala Badania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu, Archiwum Krajowe w Monachium, Miejsce Pamięci Buchenwald, Miejsce Pamięci Mittelbau – Dora, Miejsce Pamięci Flossenbürg, Miejsce Pamięci Dachau). W niniejszej sprawie skierowano również kilkanaście wniosków o udzielenie pomocy prawnej do niemieckich prokuratur w Monachium II, Neuruppin, Dessau, Berlinie, Hanowerze, Bielefeld, Hamburgu, Kolonii, Augsburgu, Lipsku i w wyniku ich realizacji uzyskano istotny materiał dowodowy, rzutuający na ustalenie ostatnich chwil życia Prezydenta m. st. Warszawy Stefana Starzyńskiego.

Poczynione w przebiegu śledztwa ustalenia podważyły wiarygodność funkcjonujących w powszechnej świadomości społecznej hipotez o osadzeniu i śmierci Prezydenta Stefana Starzyńskiego w różnych obozach zagłady (Dachau, Flossenbürg, Dora-Mittelbau, Mauthausen, Wittenberge, Baalberge) i więzieniach na terenie Niemiec (Spandau, Alt-Moabit, Alexanderplatz), w okresie od 1940 do 1945 r.

Zebrany w śledztwie materiał dowodowy pozwolił na bezsporne ustalenie, iż do zabójstwa przez rozstrzelanie Prezydenta m.st. Warszawy Stefana Starzyńskiego doszło w okresie pomiędzy 21 a 23 grudnia 1939 r. w Warszawie lub w jej okolicach. Zbrodni dokonali funkcjonariusze Gestapo oberscharführer Hermann Schimmann, hauptscharführer Weber i unterscharführer Perlbach. Nie udało się natomiast w sposób jednoznaczny ustalić funkcjonariuszy niemieckiego państwa okupacyjnego, którzy wydali rozkaz zabójstwa Stefana Starzyńskiego.

Naczelnik Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
w Warszawie
prok. Marcin Gołębiewicz